

w sprawie powtórnej oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.) oraz § 17 ust. 10 pkt 4 Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm. (w brzmieniu sprzed 29 marca 2022 r.), Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych raportem zespołu oceniającego z oceny realizacji zaleceń oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie powtórnej oceny programowej kierunku filologia prowadzonego w Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, wydaje ocenę:

negatywną

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uchwałą nr 457/2020 z dnia 16 lipca 2020 r. wydało pozytywną ocenę wyżej wymienionego kierunku studiów ze skróconym okresem jej obowiązywania i przedstawiło zalecenia w zakresie kryteriów:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie;
10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

w odniesieniu do kryterium 1:

1. Przyporządkować kierunek do dyscyplin naukowych wynikających z przyjętej koncepcji kształcenia w zakresie wspólnym dla wszystkich oferowanych specjalności oraz denotacji terminu filologia.

Ad.1. Uczelnia w ramach działań naprawczych przyporządkowała kierunek filologia do właściwych dyscyplin naukowych: językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii, przy procentowym udziale liczby punktów ECTS dla poszczególnych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku wynoszącym odpowiednio: 85%, 10% i 5%.

Przyporządkowanie to nie znajduje jednak odzwierciedlenia w efektach uczenia się i treściach programowych, ponieważ błędnie identyfikuje podbudowaną teoretycznie wiedzę w dyscyplinie językoznawstwo z operacyjną wiedzą dotyczącą systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim. Efekty uczenia się i treści programowe dla zajęć w dyscyplinie literaturoznawstwo (*literatura amerykańska* – 2 ECTS oraz *literatura brytyjska* –

3 ECTS) obejmują wybrane zagadnienia z literatury brytyjskiej i amerykańskiej w kontekście historycznym i nie zapewniają podbudowanej teoretycznie wiedzy w tej dyscyplinie w stopniu zaawansowanym. Do tej dyscypliny nie odnoszą się ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Także cele kształcenia oraz treści programowe zajęć, które można powiązać z dyscypliną nauki o kulturze i religii (*kultura Wielkiej Brytanii i USA* - 2 ECTS) wskazują na wiedzę kontekstową oraz realioznawczą, nie zapewniając podbudowanej teoretycznie wiedzy na poziomie zaawansowanym w tej dyscyplinie. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się sformułowane dla kierunku nie zawierają żadnych odniesień do wiedzy ani umiejętności w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii. Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego podniosła przede wszystkim kwestie praktyczności kierunku i tym motywowała przyporządkowanie kierunku do dyscyplin w takim układzie i wymiarze, ale nie przedstawiła argumentów na tę zależność. Jednocześnie zgodnie z charakterystyką P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji student każdego kierunku, bez względu na profil studiów powinien osiągnąć na zaawansowanym poziomie wiedzę obejmującą wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych tworzących jego podstawy teoretyczne, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem. Zarówno w dyscyplinie naukowej literaturoznawstwo, jak i w dyscyplinie nauki o kulturze i religii studenci takiej wiedzy nie osiągną.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

2. Sformułować efekty uczenia się tak, by odzwierciedlały w sposób trafny i realistyczny specyfikę profilu praktycznego dla kierunku filologia, poprzez określenie w opisie zakładanych efektów uczenia się praktycznych zastosowań wiedzy, wskazanie w sposób klarowny na umiejętności praktyczne, które student opanuje w toku studiów i odniesienie kompetencji społecznych do oczekiwań zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Ad.2. W ramach prowadzonych działań naprawczych kompleksowo przeformułowano efekty uczenia się. Nadal, nie opisują one jednak w sposób trafny i specyficzny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych na kierunku filologia, w tym w odniesieniu do umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, właściwych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem. W przypadku wiedzy ilustruje to np. efekt K_W01 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu teorie naukowe, metodologię i terminologię właściwą dla nauk humanistycznych oraz innych dziedzin nauki realizowanych w ramach programu studiów na kierunku filologia”, który nie wskazuje dyscyplin, do których odnosi się wiedza obejmująca teorie, metodologię czy terminologię, zakładając jednocześnie, że studenci osiągną tę wiedzę w dowolnych dziedzinach nauki, jeśli tylko odpowiadają im ujęte w programie studiów treści. Brak specyficzności ilustruje także efekt K_W03 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zastosowanie praktyczne języka specjalistycznego w działalności zawodowej”, w którym nie jest jasne, o jaki język specjalistyczny chodzi i czy jest to język polski czy obcy, ale co istotniejsze nie wiadomo też o jaką działalność zawodową chodzi. Brak precyzji i specyficzności efektów uczenia się uwidacznia się także w odniesieniu do efektów w zakresie umiejętności, np. efekt K_U03 (potrafi) „dobierać i stosować właściwe metody

i narzędzia z uwzględnieniem technik informacyjno-komunikacyjnych”, nie wskazuje, w zakresie czego dobierane i stosowane mają być metody i narzędzia oraz w ramach jakich dyscyplin naukowych. Podobnie efekt K_U04 (potrafi) „stosować nabytą wiedzę, żeby zidentyfikować różnorodne problemy i proponować kreatywne rozwiązania” nie wskazuje zakresu przedmiotowej wiedzy w odniesieniu do dyscyplin naukowych. Efekt K_U05 (potrafi) „wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów z uwzględnieniem działalności w nieprzewidywalnych warunkach, a także dokonywać oceny, krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji zjawisk typowych dla nauk filologicznych” nie określa żadnych praktycznych umiejętności nabywanych przez studentów i nie określa o jaką działalność zawodową chodzi. Żaden z trzech efektów w zakresie kompetencji społecznych nie wskazuje na nabyte kompetencje filologiczne w powiązaniu z obszarami właściwego dla kierunku rynku pracy, np. efekt K_K01 (jest gotów do) „krytycznej oceny odbieranych informacji i stosowania wiedzy w rozwiązaniach problemów praktycznych, a w przypadku trudności zasięgnięcia opinii ekspertów z innych dziedzin”.

Uczelnia w odpowiedzi na raport podnosi, że zastosowała się do zalecenia Prezydium PKA i jako przykłady działań naprawczych zrealizowanych po poprzedniej wizytacji podaje np. wprowadzenie efektów uczenia się dotyczących pomocy dydaktycznych stosowanych w kształceniu filologicznym, choć na kierunku nie przygotowuje się nauczycieli lub lektorów języków obcych; twórczej interpretacji zjawisk filologicznych, choć w piśmiennictwie nie występuje pojęcie „zjawiska filologicznego”. Jako efekt specyficzny dla kierunku filologia Uczelnia wskazuje m.in. zacytowany wyżej efekt K_K01. Uczelnia jednocześnie argumentuje, że podczas formułowania efektów uczenia się celowo nie wskazywano każdorazowo dyscyplin, do których ma się odnosić konkretna wiedza, ponieważ założono *a priori*, iż jest to wiedza specyficzna dla dyscypliny językoznawstwo i literaturoznawstwo, pomijając w tym przypadku dyscyplinę nauki o kulturze i religii, do której kierunek został także przyporządkowany. Uczelnia podkreśla też, że nie precyzowano również języka, którego dotyczy dany efekt, z racji tego, że w zależności od konkretnych zajęć może to być odpowiednio język angielski, niemiecki lub polski. Tym samym uzależnia zakres efektów uczenia się od treści programowych, podczas, gdy te treści mają służyć osiągnięciu założonych wcześniej dla kierunku i poszczególnych zajęć efektów uczenia się. Ma to potwierdzenie w kilku efektach uczenia się, np. w cytowanym już K_W01 czy K_W04 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zastosowania praktycznej wiedzy właściwej dla nauk humanistycznych z zakresu dziedziny językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz dla innych dziedzin nauki realizowanych w ramach programu studiów na kierunku filologia”.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

3. Uporządkować opis efektów uczenia się w odniesieniu do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, z właściwym przyporządkowaniem poszczególnych efektów do każdej z tych kategorii.
4. Uprościć i ujednolicić sformułowania użyte w opisie poszczególnych efektów zakładanych dla kierunku, by opis ten mógł stanowić podstawę do opracowania rzetelnego i przejrzystego systemu weryfikacji efektów uczenia się.

5. Dokonać korekty sformułowania efektów uczenia się na poziomie zajęć i grup zajęć przy zachowaniu zasad właściwego uszczegóławiania efektów kierunkowych dla tych zajęć, a w przypadku zajęć w o charakterze sekwencyjnym uwzględniając progres osiągniętych przez studentów efektów uczenia się.

Ad.3-5. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie umożliwiają stworzenia rzetelnego i przejrzystego systemu ich weryfikacji, bo są niezrozumiałe, co po części wynika z opisanego w punkcie 2 braku specyficznego opisu efektów uczenia się. Nie wiadomo bowiem jaką wiedzę, w jakich dyscyplinach naukowych i dziedzinach nauki mają osiągnąć studenci lub w zakresie jakich ról zawodowych studenci osiągają umiejętności praktyczne. Działania naprawcze mające na celu uproszczenie i ujednolnienie efektów uczenia się przyniosły w dużej mierze odwrotny skutek, prowadząc do sformułowania efektów uczenia się, które nie są jednoznaczne i poddają się różnym interpretacjom. Towarzyszą temu nieścisłości terminologiczne choćby w odniesieniu do stosowania terminu „dziedzina” używanego w odniesieniu do dyscyplin naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, jak i niewymienionych z nazwy dziedzin nauki. Nie jest też jasne, czym są przywoływane w jednym z efektów uczenia się „zjawiska typowe dla nauk filologicznych”. Niezrozumiały jest efekt np. K_W05 (zna i rozumie) „w zaawansowanym stopniu zasady funkcjonowania pomocy dydaktycznych stosowanych w zakresie dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla programu studiów na kierunku filologia”, gdzie nie jest jasne, na czym polegać mają zasady funkcjonowania pomocy dydaktycznych i to jeszcze w zakresie dziedzin i dyscyplin naukowych. Ponadto, jeden z efektów odnosi się do toku studiów: K_W06 (zna i rozumie) „obowiązki i prawa obowiązujące podczas odbywania zajęć, praktyki i w przyszłej działalności zawodowej oraz zasady zarządzania zasobami własności intelektualnej”, podczas, gdy efekty uczenia się nabywane są w toku studiów, aby wyposażyć absolwenta w specyficzną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne po ich zakończeniu.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego nie odniosła się do meritum zarzutu odnoszącego się do sposobu sformułowania ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, lecz podniosła, że posiada system weryfikacji efektów uczenia się.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenia za niezrealizowane.

w odniesieniu do kryterium 2:

1. Uzupełnić program studiów w sposób zapewniający uzyskanie przez wszystkich studentów co najmniej 5 pkt ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych.

Ad. 1. Uzupełniono program studiów, tak aby zapewnić uzyskanie przez wszystkich studentów co najmniej 5 pkt ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych poprzez wprowadzenie do programu studiów zajęć: *socjologiczne aspekty zarządzania i komunikacji* (2 ECTS) i *strategie komunikacyjne w samorządzie terytorialnym* (3 ECTS), które są obowiązkowe dla studentów wszystkich specjalności.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za zrealizowane.

w odniesieniu do kryterium 3:

1. Wprowadzić kryteria rekrutacyjne, zapewniające nabór kandydatów o kompetencjach wstępnych z języka angielskiego, umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, szczególnie w zakresie uzyskania poziomu biegłości C1.
2. Zapewnić możliwość sprawdzenia i oceny wszystkich efektów uczenia się zakładanych dla kierunku i poszczególnych zajęć lub grup zajęć, poprzez dostosowanie metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się osiąganych przez studentów do kategorii i zakresu tych efektów.
3. Określić zasady dyplomowania specyficzne dla celu kształcenia i zakładanych efektów uczenia się, w których wskazane zostaną dyscypliny naukowe, w zakresie których prace dyplomowe mogą być przygotowane, i zdefiniowane kryteria, jakie powinna spełniać praca dyplomowa, z uwzględnieniem praktycznego profilu studiów.

Ad.1-3. W raporcie zespołu oceniającego wskazano na błędy i uchybienia w realizacji zaleceń powizytacyjnych, które stały się powodem oceny kryterium 3 jako kryterium spełnione częściowo. W wyniku powtórnego postępowania oceniającego sformułowano uwagi, które skutkowały oceną kryterium 3 jako kryterium niespełnione. Uczelnia w odpowiedzi wskazała, że przygotowane przez nią w ramach działań naprawczych metody oceny i weryfikacji efektów uczenia się zaplanowanych na poziomie poszczególnych zajęć odpowiadają zaleceniom, które zostały sformułowane. Katalog tych metod jest bogaty i zróżnicowany, są one poprawnie dobrane co do zajęć i grup zajęć kierunkowych, uchybienia stwierdzone w raporcie zespołu oceniającego nie mają zasadniczej wagi dla możliwości zweryfikowania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów lub dotyczą zajęć o charakterze uzupełniającym i kontekstowym dla zasadniczej problematyki kierunku studiów.

Uczelnia wskazała, a Prezydium podzieliło jej zdanie, że same narzędzia i metody oceny stopnia realizacji i osiągania zakładanych efektów uczenia się co do zasady na poziomie zajęć i grup zajęć są odpowiednie i wyczerpują sformułowane zalecenie.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenia za zrealizowane.

w odniesieniu do kryterium 10:

1. Rzetelnie stosować procedury systematycznej oceny programu studiów obejmujące co najmniej ocenę sformułowania efektów uczenia, dobór treści programowych, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, i stosować wnioski z tej oceny do doskonalenia programu studiów.

Ad.1 Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, który na kierunku filologia nie w pełni poskutkował wprowadzaniem skutecznych działań naprawczych, z których część przyniosła rezultaty odwrotne od zamierzonych, na co wskazują nieprawidłowości w zakresie zapewnienia efektów uczenia się i treści programowych odpowiadających przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych, czy tak dalece idące uproszczenie ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, że utraciły one swoją jednoznaczność.

Powyższe świadczy o tym, że działania podejmowane w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia okazały się nieskuteczne.

W związku z powyższym Prezydium uznaje zalecenie za niezrealizowane.

Mając na uwadze niezrealizowanie wszystkich zaleceń dotyczących kryteriów 1 i 10, spełnione zostały przesłanki do wydania oceny negatywnej, określone w § 20 ust. 5 pkt 2 Statutu PKA.

§ 3

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

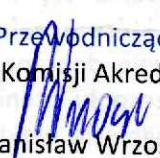
§ 4

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Akademii Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek